

Mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora o „Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o Okviru za klimatsku i energetska politiku u razdoblju od 2020. do 2030. g.”

COM(2014) 15 završna verzija

(2014/C 424/06)

Izjaviteljica: **Ulla SIRKEINEN**

Dana 8. svibnja 2013. Komisija je odlučila, sukladno članku 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, savjetovati se s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom o:

„Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o Okviru za klimatsku i energetska politiku u razdoblju od 2020. do 2030. g.”

COM(2014) 15 final.

Stručna skupina za poljoprivredu, ruralni razvoj i zaštitu okoliša, odgovorna za pripremu rada Odbora na tu temu, usvojila je mišljenje 22. svibnja 2014.

Europski gospodarski i socijalni odbor usvojio je mišljenje na 499. plenarnom zasjedanju održanom 4. i 5. lipnja 2014. (sjednica od 4. lipnja 2014.), sa 198 glasova za, 23 glasa protiv i 13 suzdržanih glasova.

1. Zaključci i preporuke

1.1 EGSO zaključuje da:

- je cilj Komisijine Komunikacije učiniti klimatsku i energetska politiku predvidljivijom;
- ona uzima u obzir goleme promjene i iskustva nakon usvajanja politika EU-a do 2020. g.;
- te da, osim toga, nedavna zapažanja Međuvladinog tijela za klimatske promjene (IPCC) čine pripreme klimatske i energetske politike EU-a nakon 2020. g. još pravovremenijima.

1.2 EGSO podupire:

- prijedlog da se postavi cilj za smanjenje emisija stakleničkih plinova do 2030. g. za 40 % jer je to u skladu sa ciljem od 80 do 95 % smanjenja do 2050. g., iako je ambiciozan;
- prijedlog za zajednički cilj od najmanje 27 % udjela energije iz obnovljivih izvora, ali, za razliku od prijedloga Komisije, smatra neophodnim utvrditi posebne nacionalne ciljeve;
- namjeru Komisije da predstavi novi prijedlog o energetske učinkovitosti nakon svoje ocjene sadašnjih mjera kasnije ove godine; i
- prijedlog novog ponavljajućeg načina upravljanja.

1.3 EGSO preporučuje:

- uporabu najisplativijih mjera za provedbu kako bi se smanjile štetne posljedice i zaštitili najranjiviji korisnici energije;
- razmatranje sektorskih ciljeva za energetska učinkovitost, na primjer u građevinskom sektoru, kako bi se iskoristio golemi potencijal tog najviše obećavajućeg puta k ostvarenju ciljeva energetske politike na isplativ način;

- razvijati metode sastavljanja i provedbe predloženih nacionalnih planova s istinskom uključenošću civilnog društva i obvezati na savjetovanje sa susjednim zemljama prije donošenja nacionalnih odluka s dalekosežnim posljedicama;
- poduzeti odlučan korak k stvarnoj Europskoj energetskej zajednici usklađivanjem nacionalnih planova, posebice kako bi se osigurala opskrba EU-a energijom;
- odlučno djelovati s ciljem smanjenja vrlo visoke ovisnosti EU-a o energiji iz nepouzdanih izvora, uključujući postavljanjem obvezujućih nacionalnih ciljeva za širenje uporabe obnovljivih izvora energije;
- pružati snažniju pomoć pridruženim zemljama obuhvaćenim Europskom politikom susjedstva u razvoju gospodarstva s niskom razinom emisija CO₂;
- pružanje više obavijesti o planovima za ubrzano djelovanje u sektorima koji nisu obuhvaćeni sustavom trgovanja emisijskim jedinicama (ETS), posebice u sektorima prijevoza, poljoprivrede i uporabe zemljišta;
- pružanje više obavijesti o postignućima u stvaranju zelenih radnih mjesta;
- osiguranje dostatnih mjera da se izbjegne istjecanja CO₂ u energetske intenzivne industrije;
- poduzeti korjenite mjere u pogledu inovacija i istraživanja kao pružatelj stvarnih rješenja za izazove, zajedno s mjerama za promicanje proizvodnje opreme za gospodarstvo s niskom razinom emisija CO₂, istovremeno osiguravajući da se industrijska isporuka podupre boljom obukom; i
- staviti međunarodni razvoj klimatskih politika na prvo mjesto među prioritetima, a istovremeno obratiti veću pozornost prilagodbi klimatskim promjenama. To također znači predstavljanje legitimnih interesa europskih industrijskih sektora pod pritiskom međunarodne konkurencije zbog strože europske klimatske i energetske politike, u pregovorima u WTO-u kao i o TTIP-u.

2. Uvod

2.1 Nakon što je Europsko vijeće u ožujku 2008. g. odlučilo o ciljevima klimatske i energetske politike do 2020. g., tzv. 20-20-20, **mnoge su se stvari promijenile. Kao prvo**, najgora gospodarska kriza nakon rata, oporavak od koje je u Europi tek započeo i još je slab. **Kao drugo**, drugi glavni igrači ne slijede EU u postavljanju ciljeva i mjera za ublažavanje klimatskih promjena. **Kao treće**, revolucija plina iz škriljevca u SAD-u promijenila je energetske scenu, barem u sektorima zahvaćenim plinskim sektorom, mijenjajući time ravnotežu konkurentnosti. **Kao četvrto**, maloprodajne cijene energije brzo su porasle tijekom posljednjih nekoliko godina u velikom dijelu EU-a, ugrozivši industrijsku konkurentnost i ranjive potrošače. **Kao peto**, nedavna su politička zbivanja u Ukrajini dramatično istaknula važnost smanjenja ovisnosti EU-a o ruskim fosilnim energetskeim izvorima. **Kao šesto**, došlo je do nekih zaista revolucionarnih pomaka u području tehnologije energije iz obnovljivih izvora, koji čine proizvodnju energije s niskim emisijama CO₂ sve isplativijom. U tom okviru, EGSO preporučuje da Komisija šire raširi svoju analizu koja kaže da se „troškovi prijelaza na niske emisije ugljika ne razlikuju znatno od troškova koji će u svakom slučaju nastati zbog potrebe da se obnovi zastarjeli energetske sustav, rastućih cijena fosilnih goriva i pridržavanja postojećih klimatskih i energetske politika“. Nadalje, „u razdoblju do 2030. očekuje se rast troškova za energetske sustave na razinu od oko 14 % BDP-a, u odnosu na 12,8 % BDP-a u 2010. g. Doći će međutim do velike promjene u strukturi rashoda, od rashoda za gorivo na rashode za inovativnu opremu visoke dodane vrijednosti, što će potaknuti ulaganje u inovativne proizvode i usluge, otvaranje radnih mjesta te rast i poboljšanje trgovinske bilance Unije.“ **Kao sedmo**, u nekim državama članicama ima zanimljivih inicijativa za decentraliziranu proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, s izravnom uključenošću civilnog društva. To pokazuje da djelatna i izravna uključenost običnih građana, lokalnih vijeća i regionalnih vlasti oslobađa potencijal nove regionalne dodane vrijednosti, čime znatno poboljšava društvenu prihvaćenost nove klimatske i energetske politike. **I osmo**, postaje sve jasnije da vodstvo u području tehnologije energije iz obnovljivih izvora nudi velik gospodarski potencijal za budućnost te da regionalni razvoj mora ići ruku pod ruku s energetske politikom.

2.2 Postignut je **znatan napredak** na ciljevima postavljenima za 2020. g. Emisije stakleničkih plinova smanjile su se u 2012. g. za 18 % u odnosu na razinu iz 1990., a temeljem do sada usvojenih mjera očekuje se da će se još smanjiti za 24 % do 2020. g. te za 32 % do 2030. g. Udio energije iz obnovljivih izvora u krajnjoj potrošnji energije iznosio je 2012. g. 13 %. Europska komisija očekuje daljnji porast na 21 % pa na 24 % do 2020. g. odnosno do 2030. g. Energetski intenzitet gospodarstva EU-a pao je za 24 % od 1995. do 2011., iako se čini da se okvirni cilj od 20 % poboljšane energetske učinkovitosti neće postići. Te se brojke djelomice objašnjavaju produljenim usporavanjem gospodarstva, istjecanjem CO₂ i boljom energetsom učinkovitošću.

2.3 Ti su predstojeći izazovi, međutim, sve ozbiljniji i zahtijevaju hitno djelovanje. Međuvladino tijelo za klimatske promjene (IPCC) objavilo je nedavno dijelove svojeg petog izvještaja o procjeni, koji pokazuje da su globalne emisije stakleničkih plinova narasle do nezapamćenih razina, unatoč postojećim politikama ublažavanja. Prema IPCC-u, samo će velika institucijska i tehnološka promjena te znatna ulaganja pružiti priliku da globalno zagrijavanje ne premaši granicu od dva stupnja Celzija.

2.4 Europsko vijeće odredilo je 2008. g. kao **cilj smanjenje emisije stakleničkih plinova za 80 do 95 % do 2050. g.**, u skladu s međunarodnom obvezom da se globalno zagrijavanje zaustavi na + 2 stupnja Celzija. Komisija je predstavila odgovarajuće klimatske i energetske planove do 2050. g.

2.5 **EGSO djelatno podupire** i pažljivo prati odluke o provedbi klimatske i energetske politike EU-a. Mnoga mišljenja o povezanim temama izdao je Odbor bilo na zahtjev, bilo samoinicijativno, uključujući mišljenja o međunarodnim klimatskim pregovorima ⁽¹⁾, o Europskoj energetske zajednici, ⁽²⁾ troškovima energije ⁽³⁾, energetske siromaštvu ⁽⁴⁾ i, najnovije, tržišnim instrumentima za gospodarstvo s niskom razinom emisija CO₂. ⁽⁵⁾

2.6 Ovo mišljenje temelji se na ranijim mišljenjima te ih nadopunjava. To je, kao i ostala mišljenja EGSO-a, kompromis među različitim oprečnim pogledima. Ono obuhvaća samo komunikaciju „okvir za klimatsku i energetske politiku u razdoblju 2020. – 2030“ ⁽⁶⁾. EGSO će predstaviti odvojena mišljenja o drugim dijelovima paketa: reformi ETS-a ⁽⁷⁾, komunikaciji o cijenama energije ⁽⁸⁾, preporukama o plinu iz škriljevca ⁽⁹⁾ i komunikaciji o industrijskom preporodu ⁽¹⁰⁾.

3. Okvirni prijedlog Komisije

3.1 Temeljem klimatskih i energetske planova do 2050. g., zelene knjige za javnu raspravu i ocjene utjecaja, Komisija je predstavila **paket mjera** u okvirnoj komunikaciji o klimatskoj i energetske politici za 2030. g. spomenutoj u stavku 2.8.

3.2 Komisija predlaže da cilj za **smanjenje emisija stakleničkih plinova** u odnosu na 1990. bude **40 %**. Sektor ETS-a treba isporučiti smanjenje od 43 % u odnosu na 2005., a sektori koji nisu obuhvaćeni ETS-om 30 %. Godišnji faktor za smanjenje ograničenja emisija povećat će se sa sadašnjih 1,74 % na 2,2 % nakon 2020. g. Cilj izvan ETS-a dodijelit će se državama članicama uglavnom na jednak način kao što se sada primjenjuje.

⁽¹⁾ SL C 67 od 6.3.2014, str. 145-149.

⁽²⁾ SL C 68, od 6. 3. 2012, str. 15.-20.

⁽³⁾ SL C 198, 10. 7. 2013., str. 1. – 8.

⁽⁴⁾ SL C 341, 21.11.2013, str. 21-27.

⁽⁵⁾ SL C 226, 16.3.2014, str. 1.

⁽⁶⁾ COM(2014) 15 final.

⁽⁷⁾ Mišljenje EGSO-a o temi „Sustav EU-a za trgovanje emisijama stakleničkih plinova“ (još nije objavljeno u Službenom listu). EESC-2014-00800-00-00-AC-TRA

⁽⁸⁾ Mišljenje EGSO-a o temi „Cijene i troškovi energije u Europi“ EESC-2014-01113-00-00-AC. (Vidi stranicu 64 ovog Službenog lista).

⁽⁹⁾ Mišljenje EGSO-a o temi „Istraživanje ugljikovodika hidrauličkim lomljenjem“ EESC-2014-01320-00-00-AC-EDI (Vidi stranicu 34 ovog Službenog lista).

⁽¹⁰⁾ Mišljenje EGSO-a o temi „Za europski industrijski preporod“ (još nije objavljeno u Službenom listu) EESC-2014-00746-00-00-AC.

3.3 Komisija predlaže cilj od **najmanje 27 % za udio energije iz obnovljivih izvora** u krajnjoj potrošnji energije u EU-u. Taj je cilj obvezujući na razini EU-a, ali se neće prenijeti na države članice; nejasno je stoga koga će se držati odgovornim ako se cilj ne ostvari. Udio energije iz obnovljivih izvora u sektoru električne energije povećao bi se s današnjih 21 % na 45 % u 2030. g.

3.4 Nije predstavljen **ni jedan prijedlog** o energetskej **učinkovitosti**. Ocjena provedbe Direktive o energetskej učinkovitosti predstaviti će se do sredine 2014. g., a ostali će se prijedlozi razmatrati na tom temelju.

3.5 Komisija predlaže **reformirati sustav za trgovanje emisijskim jedinicama** ⁽¹⁾ uspostavom pričuve za stabilnost tržišta, pa je o toj točki predstavila nacrt uredbe.

3.6 Komisija također spominje **konkurenciju na uklopljenim tržištima** i promicanje sigurnosti opskrbe energijom. Komisija je predstavila odvojenu komunikaciju o **cijenama energije** ⁽²⁾.

3.7 Predlaže se **nov način upravljanja**, temeljem nacionalnih planova.

3.8 Predložen je **širi niz** pokazatelja kako bi se bolje sagledao napredak.

3.9 Spominju se također ključne **dupunske politike** – poljoprivredna i uporabe zemljišta, hvatanja i skladištenja ugljika (CCS), kao i inovacijska i financijska.

3.10 Konačno, Komisija predstavlja kratak pregled **međunarodnog konteksta** ublažavanja emisija stakleničkih plinova.

4. Komentari EGSO-a o okviru za 2030. g.

4.1 EGSO pozdravlja Komunikaciju jer joj je cilj učiniti da ciljevi klimatske i energetske politike ostanu predvidljivi. Postojan i predvidljiv uredbeni okvir, a posebice njegova skladna provedba, preduvjeti su za dugoročne odluke i golema ulaganja koja su potrebna da se razvoj usmjeri u željenom smjeru.

4.2 Važan element predvidljivosti je poruka da će središnji element **okvira** klimatske i energetske politike **do 2020. g.** ostati nepromijenjen.

4.3 Komunikacija, međutim, **također uzima u obzir goleme promjene** do kojih je došlo nakon usvajanja politike za 2020. g. Unatoč potrebi za predvidljivošću, izazovi promjenjivog međunarodnog konteksta, potreba za gospodarskim oporavkom, boljom konkurentnošću i rastući troškovi energije čine prilagodbu sadašnjih politika neophodnom.

4.4 Globalno zagrijavanje golema je dugoročna prijetnja našem planetu i dobrobiti budućih naraštaja, kao i gospodarskom blagostanju uopće. To nas već danas stoji mnogo novca. Napori u EU-u moraju se usmjeriti k cilju od 80 do 95 % manjim emisijama stakleničkih plinova u 2050.g. **EGSO podupire prijedlog Komisije o postavljanju cilja za 2030. na 40 %**, čak i ako se to može činiti **ambicioznim**. Prema ocjeni učinka koja prati Komunikaciju, cilj od 35 % bio bi dostatan da se održe smanjenja koja vode k cilju za 2050. g.

4.5 Kada se 2008. g. odlučilo smanjiti emisije za 20 % do 2020. g. u odnosu na 1990. g., emisije su se već bile smanjile za 10 % u usporedbi s polaznom točkom. Sada se čini da će se smanjenje za 24 % postići do 2020., što znači smanjenje od 14 % u 11 godina. **Dodatno smanjenje od 16 % treba postići u jednom desetljeću**, što možda neće biti preteško s obzirom na tehnološki napredak zajedno sa sve manjim troškovima energije iz obnovljivih izvora, i porast troškova fosilnih goriva. Međutim, napore su od 1990. g. znatno ublažili recesija i golem preustroj bivših komunističkih gospodarstava, kao i uporaba mehanizama Kyota.

⁽¹⁾ COM(2014) 20 final.

⁽²⁾ COM(2014) 21 final.

4.6 Kako bi se taj cilj postigao bez negativnih učinaka na druge vidove održivosti – gospodarske i društvene – od najveće je važnosti **osigurati najisplativije mjere** za provedbu. EGSO je stoga zadovoljan što je Komisija prestala postavljati ciljeve za sektor biogoriva, jedan od najskupljih izbora za smanjenje stakleničkih plinova; to je nešto što je Odbor već predložio u 2008. g.⁽¹³⁾. U tom pogledu treba temeljito razmotriti i naširoko raspraviti uporabu mehanizama fleksibilnosti, koje Komisija također sada predlaže ukinuti nakon 2020. g.; to razmatranje treba uzeti u obzir zapažene probleme kao i koristi od globalne isplativosti te razvoj međunarodne klimatske suradnje.

4.7 Politike će različite sektore gospodarstva pogoditi na različite načine. Stoga mjere treba pažljivo osmisлити i usmjeriti kako bi se **smanjile štetne posljedice** i zaštitili najranjiviji korisnici energije. Prijelaz na gospodarstvo s niskom razinom emisije CO₂ mora biti pravičan. Središnja su pitanja obuka, kvalitetna radna mjesta i sudjelovanje radnika, a moguće i mjere nadoknade.

4.8 EGSO **također podupire prijedlog Komisije o zajedničkom cilju od najmanje 27 % za udio obnovljivih izvora energije**. Cilj za smanjenje emisija stakleničkih plinova za 40 % može se promatrati kao važan znak klimatske politike, između ostalog i s obzirom na predstojeće pregovore COP20/COP21; s druge strane, razvijanje obnovljivih energetske izvora kako bi se smanjila naša trenutačno pretjerana ovisnost o uvozu više je cilj energetske politike. Odbor je kritičan prema prijedlogu da se ne usvoje pojedinačni obvezujući ciljevi za svaku državu članicu. Posve je nejasno kako bi Komisija mogla pratiti poštivanje zajedničkog cilja, a još manje kazniti nepoštivanje.

4.9 Poboljšana **energetska učinkovitost** način je isplativog rada za postizanje svih ciljeva energetske politike – ekoloških, gospodarskih i sigurnosti opskrbe – koji najviše obećava. Potencijal je velik, ali potrebne su korjenite mjere. EGSO očekuje od Komisije da kasnije ove godine predstavi učinkovite političke mjere temeljene na njezinim procjenama, uzimajući u obzir širok raspon pitanja koja treba riješiti na tom polju. Treba uzeti u obzir iskustva trenutačnog i tek nedavno usvojenog zakonodavnog okvira. Kad je riječ o ciljevima, sektorske treba razmotriti, posebice kako bi se iskoristio veliki potencijal građevinskog i prijevoznog sektora.

4.10 **EGSO pozdravlja novi način upravljanja** koji predlaže Komisija, s njegovim ponavljajućim postupkom za uspostavu nacionalnih planova. Sastavljanje tih planova može pružiti dobru priliku za uključivanje ne samo dionika nego i šireg civilnog društva u pitanja energetske politike, uključujući predanost provedbi. Najvažniji vid prijedloga je zahtjev za **savjetovanje sa susjednim zemljama**, što treba učiniti obvezujućim prije donošenja nacionalnih odluka s moguće širokim posljedicama po druge strane te može činiti ključan korak k stvarnoj **Europskoj energetskej zajednici**. Spajanje različitih nacionalnih resursa i pristupa te time različitih energetske mješavina može ponuditi isplative regionalne sustave i tržišta, pridonoseći uravnoteženju, dostatnosti proizvodnje i sigurnosti opskrbe. EGSO stoga poziva države članice da pozitivno odgovore na učinkovit postupak upravljanja i utvrde s Komisijom i civilnim društvom kako ga se može provesti. Taj novi način upravljanja treba biti transparentan i uključiti civilno društvo, istovremeno smanjujući na najmanju moguću mjeru dodatne administrativne terete državama članicama.

4.11 Održivost i raznovrsnost središnji su ciljevi u provedbi prava država članica da **odluče o vlastitoj energetskej mješavini**. Povećanje uporabe obnovljivih izvora ostat će neophodno iz obaju razloga, dopunjeno drugim izvorima niskih emisija. Politike EU-a ne smiju sputavati države članice koje to žele da koriste nuklearnu energiju ili iskorištavaju autohtone energetske resurse, uključujući nekonvencionalne plinove.

4.12 Potrebna je veća pomoć pridruženim zemljama obuhvaćenim Europskom politikom susjedstva u razvoju gospodarstva s niskom razinom emisija CO₂, zajedno s lakšim pristupom potrebnim tehnologijama i potporom istraživačkim središtima iz zemalja koje se specijaliziraju za to područje.

⁽¹³⁾ SL C 198 od 10. srpnja 2013., str. 56.

4.13 Posljednjih je tjedana istaknut problem vrlo velike ovisnosti EU-a o fosilnim energetske resursima **iz nepouzdanih izvora**, pa treba na to hitno obratiti pozornost. Treba poduzeti odlučne mjere kako bi se opskrba energijom učinila raznovrsnijom, kao što je objašnjeno u točki 4.10, usredotočujući se na resurse koji će nastaviti dugoročno bivati dostupnima i koji će proizvoditi najmanje moguće razine emisija. Stvarno unutarnje energetske tržište i zajednička vanjska energetska politika također su potrebni da se izvori opskrbe učine raznovrsnijima.

4.14 EGSO pozdravlja prijedlog uporabe šireg niza **pokazatelja** za točnije sagledavanje napretka. Nedostatni prekogranični prijenosni kapacitet još je najvažnija prepreka stvarnom unutarnjem energetske tržištu. Ispravan način za pregled napretka u tome je praćenje razvoja razlika u cijenama među regijama i zemljama.

4.15 Važna uloga Komisije u pogledu tog razvoja je osigurati **ravnopravne uvjete** gašenjem štetnih poticaja i temeljito razmotriti programe javnih potpora⁽¹⁴⁾. To treba primijeniti i na potporne mjere koje se pružaju unutar sustava ETS-a kako bi se za neizravne klimatske troškove, tj. više cijene struje, obeštetile industrije kojima prijete istjecanje CO₂. Kako bi se izbjeglo narušavanje tržišnog natjecanja među državama članicama, ta naknada treba biti sustav na razini EU-a. EGSO također predstavlja odvojeno mišljenje o prijedlogu reforme ETS-a⁽¹⁵⁾. Komisija mora također zahtijevati jednaka pravila na međunarodnoj razini, što znači da će se tim pitanjem trebati baviti u pregovorima u WTO-u, kao i u sporazumu o TTIP-u.

4.16 Jedan od važnih dijelova nacionalnih energetske planova su politike za sektore koji nisu obuhvaćeni ETS-om. Sektori prijevoza i grijanja osobito su važni. Odbor je već više puta iznio svoje poglede na politiku biogoriva, pa upućuje na svoja mišljenja o tom predmetu⁽¹⁶⁾.

4.17 **Poljoprivreda i uporaba zemljišta** igrati će ulogu u ublažavanju klimatske promjena, ali te politike treba bolje analizirati i promisliti. Održiva biomasa iz poljoprivrede i šumarstva treba odigrati ulogu u širenju raznolikosti izvora energije. Ako bi se sektor uporabe zemljišta uključio u ciljeve izvan ETS-a, neto povećanje ponora ugljika šuma trebalo bi posve oduzeti.

4.18 U Komunikaciji također nedostaju **obavijesti o postignućima u stvaranju novih zelenih radnih mjesta**, što je bio važan cilj odluka 20-20-20. Do sada provedene studije ukazuju na neutralan ili tek mali pozitivan neto utjecaj na zapošljavanje, dok će se strukture radnih mjesta korjenito promijeniti.

4.19 **Golemo ozelenjavanje postojećih radnih mjesta** u EU-u vjerojatno se dogodilo, što potvrđuje na primjer uvelike poboljšana energetska učinkovitost u proizvodnim industrijama. Do sada su energetske intenzivne industrije bile u mogućnosti odgovoriti na klimatske izazove boljom učinkovitošću, no kako je većina tog potencijala iskorištena, prijetnji istjecanja CO₂ treba ubuduće pristupiti još ozbiljnije.

4.20 Mnoge se **grane energetske intenzivnih industrija u Europi** natječu na otvorenim globalnim tržištima bez mogućnosti da svojim cijenama dodaju jednostrane dodatne troškove, pa im stoga prijete opasnost od istjecanja ugljika. U većini slučajeva, te su industrije također najučinkovitije na svijetu u energetske pogledu kao i na polju emisija CO₂. U tim bi okolnostima istjecanje ugljika čak moglo dovesti do povećanja emisija CO₂ u svjetskim razmjerima. Politike EU-a ne smiju stoga ishoditi povećanjem troškova energije za te industrije, bilo izravnim ili neizravnim, ili trebaju uključiti jasne odredbe za poravnanje tih povećanih troškova. Odredbe za sprječavanje istjecanja ugljika trebaju omogućiti posve besplatnu podjelu dozvola za emisiju, temeljem tehnički dostižnih mjerila, dok se nove tehnologije ne dokažu da mogu dovesti do znatnog smanjenja emisija na gospodarski zdrav način.

⁽¹⁴⁾ SL C 226 od 16. srpnja 2014., str. 28.

⁽¹⁵⁾ SL C 177 od 11. lipnja 2014., str. 88.

⁽¹⁶⁾ SL C 198 od 10. srpnja 2013., str. 56.

4.21 Konačno stvarno rješenje za izazove klimatske i energetske politike su **inovacije**. EU i države članice, kao i drugi financijeri, moraju korjenito djelovati da iskoriste taj potencijal podupiranjem kako razmještaja novih tehnologija, tako i pokušajima riskantnijih prijelomnih inovacija. Bez stvarnih tehnoloških skokova u mnogim sektorima dugoročni se ciljevi ne mogu postići. Kako bismo ostvarili te inovacije treba nam konkurentan industrijski sektor, koji prilagodbom tome izazovu može također ostati konkurentnim i ostvariti novi napredak. Glavni činitelj koji to omogućuje je visokokvalitetna obuka. Industrija koja se specijalizira za proizvodnju opreme za gospodarstvo s niskom razinom emisija CO₂ može pridonijeti konkurentnosti europskog gospodarstva i olakšati pristup takvoj opremi. Da se to dogodi, treba kombinirati istraživanja s potpornim mjerama.

4.22 Kako bi se odgovorilo na izazove klimatskih promjena i trajnog pružanja sigurne, bezopasne i dostupne energije svima u Europi, svi trebaju promijeniti ponašanje i djelovanje. Koji god da političku liniju izaberu donositelji odluka EU-a, njezina **glatka provedba ovisi o uključenosti** svih dionika u ranoj fazi. Kao što se spominje u stavku 4.9., civilno društvo mora odigrati svoju ulogu, a to može poduprijeti EGSO.

4.23 **Najvažnije** pitanje u pogledu klimatske politike je, međutim, **međunarodni** razvoj. Politički okvir predstavljen u komunikaciji znatno bi smanjio udio EU-a u globalnim emisijama stakleničkih plinova sa sadašnje razine od 11 %. Međunarodna agencija za energiju (IEA) je zaključila da bi čak i tekuće politike smanjile udio EU-a na 7 % do 2035. g. Europa ima naročitu povijesnu odgovornost da djeluje na klimatske promjene, ali djelujući sama, ona ne bi mogla postići znatniji pomak u ograničavanju promjene na 2 stupnja Celzija. Ambiciozan međunarodni sporazum i njegova djelotvorna provedba najvažniji su cilj politika EU-a. Ako se to ne postigne, EU bi mogla biti prisiljena iznova razmotriti svoje politike. Istovremeno treba usmjeriti mnogo više pozornosti i djelovanja **prilagodbi** klimatskim promjenama, što se više ne može zanemarivati.

Bruxelles, 4. lipnja 2014.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Henri MALOSSE
